

אלוף משנה אמיר דרורי

במלחמת יום הכיפורים – מפקד חטיבת "גולני".
מפקד אוגדת הגולן.
אלוף פיקוד הצפון.
מפקד מפקדת חילות השדה.
סגן הרמטכ"ל, בדרגת אלוף.
מנהל אגף העתיקות במשרד החינוך, התרבות והספורט.

אמיר, הבה נחזור יחדיו אל השמונה באוקטובר. של מי היתה היוזמה לצאת באותו יום שני, ולנסות לשחרר את החרמון?

החרמון הוא המקום הגבוה ביותר ברמת הגולן, "העיניים והאוזניים של המדינה". "גולני" מכירה את המקום הזה – הרי היא השתלטה עליו עוד בתום מלחמת ששת הימים. לימים נבנה במקום, שנקרא פעם "מצפה חורן", מוצב החרמון הישראלי, אשר שימש בעיקר למודיעין, לתצפית, לקשר ולהתרעה לחיל האוויר.

עם פרוץ מלחמת יום הכיפורים נמצא המוצב בתהליך של בנייה מחדש. היו בו בונקרים, היו מחילות, היו כל האמצעים המיוחדים. אבל שלא כמו במוצבים האחרים לא היו שם עמדות לחימה, מכשולים וכיוצא באלה, מה שפגם מאוד בכושר ההתגוננות של המוצב.

במוצב עצמו ישבו חמישים וארבעה חיילים, מתוכם כוח אבטחה בן ארבעה עשר לוחמים של "גולני", והשאר – אנשי חיל האוויר, קשר

ומודיעין, בפיקוד קצין. בתחילת הלחימה, בצהריים, נמצאו אחד עשר במוצב ושלושה ניצבו בתצפית, מספר מטרים מחוץ למוצב. אלה האחרונים לא חזרו למוצב מרגע שנפתחה ההתקפה.

המלחמה החלה עם הפגזה ארטילרית ותקיפה אווירית על החרמון בשעה עשרה לשתיים. המוצב נפל כעבור שעתיים. הקשר אליו פסק. בשבת, מוצאי יום הכיפורים, ניסה חלק מהכוח להיחלץ. עיקר הכוח נשאר במקום, ואחרי השלב הראשון של הלחימה נפל רובו בשבי.

בבוקר יום שני הגיעו שני לוחמים של "גולני", שנחלצו ממוצב החרמון, למוצב 103 שעל יד מג'דל שמש. מהתחקיר שעשינו להם עלה בבירור מה שגם הערכנו: הסורים לא טיהרו את המוצב, עדיין נמצאים בו חיילים, וגם חיילים שנמנו על הכוח שנחלץ ממנו עדיין מסתובבים בשטח.

בחילוץ הכוח הזה ראינו חשיבות גדולה. לכן ביקשתי – וקיבלתי – אישור מהפיקוד לנסות ולחבור למוצב, בעוד שאנחנו יודעים מעט מאוד על מה שקורה שם. את המידע סיפקו לנו רק אותם שני חיילים שהגיעו למג'דל שמש. ואמנם את אחד מהם, סמל המרגמות, צירפתי אלי לזחל"ם, שיספר לי מה ראה בשטח, איפה ראה סורים, ועוד פרטים ככל שזכור.

החטיבה היתה כמובן עסוקה בקרבות הבלימה, ויחד עם זאת לקחתי שני כוחות בהיקף של מאה וארבעים לוחמים, ותכננתי כי כוח אחד ינוע רגלית מאזור מג'דל שמש על הרכס המזרחי, לכיוון עיקול הטנק שבמרכז השטח הזה, אל גבעה 1614. כוח אחר, חפ"ק חטיבתי ועמו כוח מגודד 51 בפיקוד יודק'ה פלד, וחבר'ה מבית הספר למ"כים בפיקודו של דובי דרור, מג"ד 17, כוח שהיו לו גם מספר זחל"מים ושני טנקים ש"גייסנו" מחטיבה 188, יעלה למוצב הישראלי.

קיוויתי, שתוך כדי לחימה נצליח להשיג ארטילריה ואוויר, והאמת היא שעוד בשבת לקחתי אתי את קצין הארטילריה היחיד שיכולתי להשיג. באותה מלחמה, לצערנו, גרוד המילואים והקישור הארטילרי של החטיבה נשלח לגזרה אחרת, ולמעשה חברנו אליו רק בתום הקרבות. וכך, בלי ארטילריה ובלי קישור אווירי, חוינו לחימה קשה מאוד.

היכן נקלעתם לקרב הקשה מכולם?

בשטח החיוני של המוצב, גבעה 16 או גבעה 2002, שנחשבה ה"פיבוט" – שטח המפתח – של כל המתחם העליון של הרכס הישראלי. נאחזנו בגבעה הזאת, שבעים איש מול כוח סורי גדול, שבדיעבד נודע לנו כי מנה ארבע פלוגות, וכאמור אנחנו בלי ארטילריה ורלי מיוע אווירי למרות

בקשות חוזרות ונשנות.

הגעתם עם הזחל"מים עד לשם?

הגענו עם הזחל"מים עד עיקול הטנק. הטנקים נעצרו בשתי שרשרות של מוקשים על גבי הציר, סמוך מאוד לרכבל העליון. נתקלנו בכוח גדול, קשה מאוד. ספגנו הרבה מאוד נפגעים.

הסורים ידעו שאתם עולים?

בוודאי. הם יכלו לראות אותנו, כי הערפל שרבץ על השטח בא ונמוג לסירוגין. אחרי לחימה קשה נשארנו למעלה עם עשרים וחמישה לוחמים כשירים.

פלוגה מגדוד 51 בפיקודו של יודק'ה נתקלה, במקביל, בכוח גדול של גדוד מוקטן, גדוד סורי שנע מאזור חַר על מדרון החרמון ו"התלבש" על גזרה 1614, אותו שטח שולט שבין מג'דל שמס לבין עיקול הטנק. עדיין לא הצלחנו לקבל לא סיוע אווירי ולא ארטילריה.

אותו קת"ק – קצין תצפית קדמי, היחיד שהצלחנו לצרף אלינו בשבת, נהרג לי בין הידיים על הרכס הישראלי, למעלה. גם דובי דרור נהרג. לחמנו בדבקות, ללא הפוגה. לא יכולנו לשער איך ייגמר הקרב.

פיניתם את הפצועים?

פינינו, אך בידועין השארנו למעלה ארבעה אנשים, ארבע גופות. את כל מי שאפשר היה לאסוף – אספנו בצורה מסודרת. באותה עת המשיך גדוד 51 את הלחימה. לא חזרתי בי מהחלטתי, ובסופו של דבר כבש אותו כוח את גבעה 1614.

עם זאת לא הצלחנו לכבוש את החרמון הישראלי. לא את המוצב ולא את הרכס. נמצאנו ביחסי כוחות קשים ביותר. יצאנו עם כוח קטן מאוד של שתי פלוגות, מול שני גדודים שלא ידענו בדיוק את מיקומם. גם השטח קשה, ושוב – נלחמנו ללא ארטילריה וללא סיוע אווירי.

בקרב הזה היו לנו עשרים וחמישה הרוגים וחמישים ושניים פצועים. למעשה, מחצית הכוח נפגעה, ובה מפקד גדוד, דובי דרור, ואנשים נוספים מן הסגל הפיקודי. הניסיון הזה נכשל, אולם המשימה העיקרית היתה צפון רמת הגולן.

ידענו שנגיע לכאן שוב, וכך היה.

"גולני" השתתפה בקרבות הבלימה וגם בקרבות ההבקעה, והשתלטה על שטחים בתוך המובלעת, חלק מהם תחת פיקודי. כל כך לטובה אני זוכר את הרגעים המרגשים שלנו ביחד!

וכך, כשרמת הגולן וגם המובלעת כבר בידינו, הטילו עליך משימה: עליך לכבוש שוב את החרמון, אחרי שכבר היית שם. נגעת בקצה. לוחם שלך, שצולם לטלוויזיה, אמר בפשטות: "אמרו לנו שזה העיניים של המדינה." וגם בלי לומר זאת בפירוש היה הלוחם מוכן ללכת לכל מקום, ובלבד שיונפו שם דגל ישראל ודגל "גולני".

בכל שנייה של פנאי, ללא הרף, עשינו תוכנית לכיבוש החרמון – הרכס הישראלי ומוצב החרמון. תכננו לעשות זאת בעלייה רגלית ממזרח, מאזור חדר, ולתקוף מהעורף ומהאגף. השטח קשה מאוד, אבל "גולני" – זוהי בדיוק המומחיות שלה: לעלות ברגל.

בעשרים בחודש, בעיצומה של הלחימה במובלעת, קיבלתי זימון לקבוצת פקודות במפקדת פיקוד הצפון בצפת. שם נמסר לי, שלמחרת בלילה אנחנו יוצאים לכבוש את החרמון. מדובר במבצע פיקודי בן שתי חטיבות: חטיבת צנחנים במילואים, שיעדה החרמון הסורי, ו"גולני", שמטרתה הרכס של החרמון הישראלי.

רק עשרים וארבע שעות לפני הפעולה נודע לך עליה! נכון. והחטיבה בעיצומה של לחימה, כל אחד במקומו. היא פרוסה – חלק נמצא בתוך המובלעת, וחלק אחר... חלק עסוק יותר בלחימה, וחלק פחות. אבל כולם, כולם בפנים. על כל פנים, למרות שנדרשתי להציג את התוכנית החטיבתית רק למחרת עד הצהריים, כלומר, ביום ה"ע", כשהתקיפה אמורה להתחיל בערב, הרי כיוון שהיו לנו תוכניות מוכנות ניצלתי את ההזדמנות להציג אותן בצפת.

"לא, אתה לא תלך משם, אנחנו נלך בציר המרכזי!" קבעו אנשי הפיקוד בתגובה. קיבלתי, אם כן, את עיקרי התוכנית שהכין הפיקוד, ולפיהם אחרי חטיבת הצנחנים במילואים, שנעה לאזור שונה מהמסלול, תנחת רכבת של מסוקים, שאכן כבשה את המוצבים אשר הכינו הסורים לעצמם מקדמת דנא. אנחנו ריכזנו, באזור מסעדה, כוחות נוספים ובהם כארבע מאות לוחמים ועוד כמה זחל"מים, טנקים ונגמ"שים, וקיימנו נוהל קרב קצר לכיבוש החרמון.

אמיר דדורי, המח"ט, הולך עם הלוחמים? הולך אחרי פלוגת החוד. כן. התחלתי ללכת בגיל עשרה חודשים, ואני מבקש ללכת עד עצם היום הזה... הלא יכולת לנסוע על ציר הכביש. יכולתי לנסוע, אבל בעיצומה של לחימה זה לא מקובל. המפקד יושב

במקום שהוא יכול להשפיע, יכול לראות, יכול לקבל החלטות. אתה יכול לשבת באיזושהי מפקדה, ולחשוב שאתה יודע מה קורה. יש זמנים גם לזה. אבל כשאתה מח"ט, או מג"ד, או מ"פ, אתה נמצא עם הכוח!

בשתיים נקלע גדוד 51 ללחימה קשה ביותר, עם נפגעים, בעמדות הסוריות שנחבאו בסלעים. היום אנחנו יודעים, כאמור, שהיו שם ארבע פלוגות, ייתכן שמוקטנות, אשר נמנו על אותו גדודו 82, ועוד פלוגה של כוח מיוחד, שהסורים שלחו לאזור בליל יום כיפור. החבר'ה שלנו השתמשו באמצעי לחימה ובתחמושת, שנמצאו במוצב החרמון ונועדו לשימושם של הסורים, ונעזרו בסיירת, שבאה לסייע לגדוד 51 מצפון וכבשה את מוצב הרכבל העליון.

בקרב הקשה הזה נפגע ונהרג המ"פ, שמריהו ויניק, ועמו לוחמים אחרים. לאחר נפילתו זכה ויניק בעיטור המופת. לפני אור ראשון נפצעתי אני בעצמי. חטפתי כדור.

כדור אחד?

כדור טוב.

אבל הוא עבר דרך הרבה חלקים בגופך.

זכותו. אחרי שנפצעתי ניסיתי להעביר את הפיקוד ליודק'ה פלד, הקצין הבכיר בכוח, שלימים הסתבר כי לאורך כל הלחימה נמצאנו רק שלושים-ארבעים מטר מרוחקים זה מזה. אבל לא הצלחתי לדבר אתו, והשארתי את העברת הפקודה ליואב, קצין האג"ם החטיבתי. יודק'ה פלד פיקד, אם כן, על ארבע מאות הלוחמים שנמנו על הכוח שלנו.

גם הסמח"ט החדש, אליעזר רם, נקרא לדגל לאחר שהסמח"ט רובק'ה אליעד נהרג במובלעת, בשלושה עשר בחודש. על רם פקדתי גם לקפל קצת את הכוחות, להוריד את כולם לשולי הגבעה, ולהמשיך להוריד הרבה ארטילריה לאחר עריכתה מחדש. "לכבוש את זה לאט לאט", הוריתי לו, כי כבר היה ברור שהשלמת הלחימה תתנהל בקרב יום. והוספתי: "ש'גולני" לא יעזו שלא לכבוש את החרמון!"

ובינתיים יודק'ה תפס פיקוד, ועכשיו הצטרף ללוחמים גדוד 17 בפיקוד דוד כץ. הכוח אורגן מחדש, אבל בין חמש לשמונה בבוקר, עד שהונחתה ארטילריה של ממש על הסורים, ירדה הרבה מאוד ארטילריה סורית על כוחותינו, וספגנו לא מעט נפגעים.

בשמונה בבוקר התחילה תקיפה מסודרת על יתרת הרכס של החרמון הישראלי, ובתשע, לאחר לחימה עקובה מדם, הונף דגל ישראל על מוצב

החרמון, ולצדו דגל "גולני". כל רשתות הקשר הכריזו בקול רם: "מוצב החרמון נכבש על ידי חטיבת 'גולני'!"

בקרב הנורא הזה היו לנו חמישים ואחד הרוגים ושבעים פצועים. מתחילת המלחמה ועד סופה ספגה החטיבה מאה עשרים ושישה הרוגים, ובהם כאלה שנפלו עם "גולני" אבל באותה עת לא ענדו את תג החטיבה, ושלוש מאות ועשרה פצועים. לחימה ללא הפוגה. ללא פשרות.

מאז מלחמת העצמאות מהווה חטיבת "גולני" סמל במדינת ישראל. פיקדתי עליה במלחמת שלום הגליל, והתרשמתי עמוקות מרוח הלחימה המיוחדת ששרתה על לוחמיה. רוח, שבאמת נדיר לראות היום במקומותינו!